

Motion 13-2021 om återinförande av miljöklassificerade upphandlingar

Dnr 01213-2021

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta att motionen avslås.

Yttrande till beslutsförslaget

Regionen ställer krav på hållbarhet och miljö i upphandlingar. Samtliga upphandlingar som ligger inom identifierade riskområden omfattas av krav på hållbara leveranskedjor samt systematiskt miljöarbete. Dock mäktar inte Region Norrbotten med uppföljning av dessa krav helt på egen hand och då blir arbetet verkningslöst. Nuvarande arbetssätt är ett mer effektivt och modernt sätt att arbeta med riskbedömningar än tidigare. Samarbetet på nationell nivå ger därför regionen betydande fördelar vid kravställning och uppföljning.

Sammanfattning

Glenn Berggård, vänsterpartiets regiongrupp, yrkar att regionfullmäktige ska ge regionstyrelsen i uppdrag att säkerställa att miljöklassificerade upphandlingar återinförs. Regionen ställer krav på hållbarhet och miljö i upphandlingar, men arbetar idag på ett annat sätt än tidigare, ett sätt som bedöms effektivare.

Ärendet

Glenn Berggård refererar i sin motion till regionens [miljöredovisning 2020](#) där det framgår att miljöklassificerade upphandlingar infördes 2016, men att uppföljning av miljöklassificerade avtal och miljöklassificering av nya upphandlingsbehov inte längre genomförs då kompetens och resurser för detta saknas. Vänsterpartiet anser att det är otillfredsställande att uppföljningen av de miljöklassificerade avtalen har upphört och att inte längre görs miljöklassificeringar av nya upphandlingsbehov.

Bakgrund

Regionerna/landstingen i Sverige har länge arbetat med kravställning på miljö- och hållbarhet vid upphandling. Trots att regionerna upphandlat samma varor, tjänster och utrustning så har kravställningarna skiljt sig åt då varje region själv har beslutat vilka upphandlingar som ska omfattas av kraven samt hur omfattande kraven ska vara.

Förr riktades kraven mer specifikt till berörd leverantör medan upphandlande myndigheter nu har ett vidare ansvar för att ställa krav på hela leverantörskedjan, exempelvis från malmutvinning till ett kirurgiskt instrument på Sunderby sjukhus. Fokus har också förflyttats från miljö och socialt ansvarstagande genom specificerade och smala krav på exempelvis jämställdhet, jämlikhet och arbetsrättsliga förhållanden, till ett vidare perspektiv som inne-

fattar miljöpåverkan i hela kedjan och därmed också inkluderar stora villkorsområden så som barnrätt, människorätt, antikorruption etc. Denna strategiska förflyttning kräver djupare kunskap på flera olika nivåer, både vad gäller en omfattande kravställning vid upphandlingar likväl som i uppföljning av leverantörernas efterlevnad av ställda krav. Här är det inte enbart den direkta leverantören som ska granskas utan *hela kedjan* av leverantörer. Revisionerna görs således på olika nivåer beroende på identifierad risk.

Nuvarande arbete med miljö- och hållbarhetsfrågor i upphandling

Då varje region har relativt begränsade resurser för att arbeta med miljö- och hållbarhetsfrågor så har regionerna valt att samla resurserna till ett nationellt nätverk som arbetar tillsammans, [regionernas nationella kansli för hållbar upphandling](#). Arbetet leds av en styrgrupp bestående av upphandlingschefer och miljöchefer. Regionerna ansvarar för det löpande uppföljningsarbetet med stöd från det nationella kansliet där det finns miljö- och hållbarhetsexperter. Arbetet i regionerna är uppdelat på åtta regionala samordnare samt kontaktpersoner för såväl miljöfrågor som för sociala frågor i samtliga regioner. Region Norrbotten tillhör grupp A tillsammans med Region Västerbotten, Region Västernorrland samt Region Jämtland Härjedalen. Via nätverket går det också att få juridisk hjälp om det behövs. Verksamheten i nätverket finansieras av regionerna via en avgift baserad på befolkningsmängd.

De olika regionala grupperna har fördelat åtta olika slags riskområden mellan sig: läkemedel, livsmedel, instrument, handskar och op-artiklar, IT, textilier, sårvård och kompression samt medicinteknik. Det arbetas både med förbättrad kravställning inom de olika riskområdena, men också med uppföljning på flera olika nivåer. Det nationella kansliet köper årligen in experter för fabriksrevisioner på plats i riskländer. Regionala grupperingar utför kontorsrevisioner av leverantörer och gör löpande uppföljningar. Varje gruppering följer också upp att regionerna själva ställer krav på hållbara leveranskedjor och systematiskt miljöarbete inom sina riskområden. Genom att samverka och arbeta på detta sätt så skapas en mer heltäckande process och ett effektivt resursutnyttjande som samtliga regioner kan dra stor nytta av. Landets resurser samlas och bidrar till ett effektivt arbete, något som också Region Norrbottens upphandlingsarbete gagnas av.

Beslutsförslagets påverkan avseende jämställdhet

Beslutet bedöms inte ha någon påverkan på jämställdheten mellan kvinnor och män, flickor och pojkar.

Bilagor:

Motion 13-2021 om återinförande av miljöklassificerade upphandlingar

Protokollsutdrag skickas till:

Divisionschef, division Regionstöd